

Mahnıları ilə ölməzlik qazanan bəstəkar

Onun əsərlərini “XX əsrin sədevr mahnıları” adlandırırlar. Xalq artisti Elza İbrahimova sevgi, qürur, məğrurluq dolu, eyni zamanda yüksək lirika ilə zəngin olan musiqi yaradıcılığının sahibi, görkəmli bəstəkar idi.

O, 1938-ci ildə dünyaya gəlib. Valideynləri o zaman Hacıqabul şəhərində yaşayırdılar. Atası İmadəddin İbrahimov ixtisasca dəmiryolçu idi. Dəmir yolu sahəsində yüksək vəzifədə çalışırdı. Anası Sona xanım isə həkim idi. 1940-cı ildə - Elza xanımın 3 yaşı olanda ailəsi Bakıya gəlir.

Elza İbrahimovanın valideynləri başqa ixtisas sahibi olsalar da, musiqi duyumları güclü idi. Ancaq ailədə hər kəs bu fikirdə idi ki, Elza xanıma musiqi istedadı ana nənəsindən keçib. Nənəsinin çox gözəl səsi vardı, həm də mahir qərmən ifaçısı olmuşdu.

Ata-anası Elza xanıma Bakıdakı 8 sayılı musiqi məktəbinə aparırlar. Atası onun pianoçu olmasını istəyirdi. Elza İbrahimova artıq 11-12 yaşlarında fortepiano da məharətlə ifa etməyi bacarırdı.

Həyat ona ilk hicran ağrısını 1954-cü ildə yaşatdı. Atası qəflətən vəfat etdi. Ailənin bütün yükü anasının çiyinlərinə düşdü. 16 yaşlı Elza xanım anasının təkidi və köməyi ilə musiqi təhsilini davam etdirdi. Təhsilini başa vurduqdan sonra Asəf Zeynalı adına orta ixtisas musiqi məktəbinə daxil oldu. 1957-ci ildə həmin məktəbin bəstəkarlıq sinfini bitirdi.

Üzeyir bəy Hacıbəyli adına Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasında (indiki Musiqi Akademiyası) oxumaq arzusu birinci il gerçəkləşmədi. İkinci il konservatoriyada qəbul imtahanlarında iştirak etmək istəmədiyini, dərzi olmağa qərar verdiyini anasına söylədi. Onu bu fikirdən anası daşındırdı. Elza İbrahimova 1958-ci ildə konservatoriyanın bəstəkar-

lıq şöbəsinə, professor Cövdət Hacıyevin sinfinə daxil oldu. Orada iki-üç il oxuduqdan sonra anasının ısrarı ilə təhsilini Qara Qarayevin sinfində davam etdirdi. 1964-cü ildə Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasını bitirən Elza İbrahimova professorlar Q.Qarayev, O.Taktakişvili və Q.Dombayevin rəhbərlik etdikləri komissiyanın qərarı ilə Dağıstana göndərildi. O, Dağıstanın ilk peşəkar qadın bəstəkarı kimi tanındı. Ancaq Bakıdan kənarda bir-cə il yaşaya bildi. Geri döndü.

İlk mahnısını 1969-cu ildə bəstələdi. Məmməd Rahimin “Yalan ha deyil” şeirini seçdi. Mahnını Şövkət Ələkbərova ifa etdi. Bir il sonra əsər milli radioda səsləndi. Sonra ikinci mahnısını - “Bakının işıqları”nı bəstələdi. Yenə böyük uğur qazandı.

Əmək fəaliyyətinə 1957-ci ildən ayrı-ayrı musiqi məktəblərində konsertmeyster kimi başlayan Elza xanım 1970-1972-ci illərdə Dövlət Radio və Televiziya Komitəsində redaktor işlədi. 1972-1983-cü illərdə Azərbaycan Dövlət İncəsənət İnstitutunda, 1985-1993-cü illərdə Asəf Zeynalı adına musiqi kollecinde çalışdı. Bəstəkar uzun müddət Əməkdar incəsənət xadimi Gülarə Əliyevanın rəhbəri olduğu “Dan ulduzu”

vokal-instrumental ansamblı ilə sıx əməkdaşlıq etdi.

Mahnıları onu tanıtdı, sevdirdi. Elza İbrahimovanın “Gecələr bulaq başı”, “Qurban verərdim”, “Bilməzdim”, “Sən yadıma düşəndə”, “Qayıt”, “Ötən günlər”, “Ey Vətən”, “Ana laylası”, “Yoxluğunu bilə-bilə”, “Ağlamsın salxım söyüd”, “Peşmanam”, “Mehribanım” və başqa sevilən mahnıları Rəşid Behbudov, Oqtay Ağayev, Flora Kərimova, Elmira Rəhimova, Gülağa Ağayev, İslam Rzayev, Akif İslamzadə, İlhamə Quliyeva kimi məşhur müğənnilərin repertuarından düşmədi.

Simfonik poema, oratoriya, vokal instrumental və kamera əsərləri, Hüseyn Cavidin pyesi əsasında “Afət”, “Yanan laylalar”, “Şeyx Şamil” operalarını yazan bəstəkarın ən böyük arzusu Qarabağ mövzusunda olan “Yanan laylalar” əsərini Azərbaycan Dövlət Opera və Balet Teatrının səhnəsində görmək idi. 1988-ci ildə yazmağa başladığı, 1991-ci ildə tamamladığı Qarabağ faciəsinə həsr olunan əsərin tamaşaya qoyulacağını ümidlə gözləyirdi. Ancaq arzusuna çata bilmədi. Azərbaycanın və Dağıstanın Xalq artisti Elza İbrahimova 2012-ci il fevralın 11-də 74 yaşında vəfat etdi.

50 ildən artıq davam edən yaradıcılığı boyu musiqinin müxtəlif janrlarında əsərlər yaradan bəstəkarın xatirəsi unudulmur. Bu günlər Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqında (ABİ) görkəmli bəstəkar, Xalq artisti Elza İbrahimovanın xatirəsi ona həsr olunmuş - rus dilində yazıldıqdan sonra tərcümə edilərək qurumun dəstəyi ilə ərəyə gələn “Sən yadıma düşəndə” kitabının təqdimat mərasimi ilə yenidən anıldı. Kitabın müəllifi bəstəkarın qızı Zəhra İbrahimova (Ələkbərova), tərcüməçisi Gültəkin İbrahimovadır.

Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının sədri Xalq artisti, AMEA-nın müxbir üzvü, professor Fəridə Əliyeva tədbiri giriş sözü ilə açdı. O, gənc ikən bir ulduz kimi parlayan Elza xanımın bənzərsiz

yaradıcılığından, bir-birindən gözəl, dillər əzbəri olan mahnılarından, ömrü boyu şövlə çalışaraq milli musiqimizi zənginləşdirməsindən söz açdı.

Daha sonra sənətsüinaslıq üzrə elmlər doktoru, dosent Leyla Zöhrabova “Elza İbrahimovanın yaradıcılıq yolu”, Əməkdar mədəniyyət işçisi, sənətsüinaslıq üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Ülker Talıbzadə “Elza İbrahimovanın mahnılarında söz və musiqinin vəhdəti”, sənətsüinaslıq üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Aytən Babayeva “Yeni nəşr olunmuş “Sən yadıma düşəndə” kitabı (Bakı, “Renessans-A”, 2023) haqqında” məruzələrlə çıxış etdilər.

Elza İbrahimova tanqoda burjuva ahənginin olduğunu və sovet ruhuna uyğun gəlmədiyini iddia edən bədi şüarın əksinə gedərək Azərbaycanda tanqo ritmini estradaya gətirən ilk bəstəkarlardan biridir. Bəstəkarın “Qurban verərdim” (sözləri Rəfiq Zəkanındır), “Sən mənə lazımsan” (sözləri Əliəğa Kürçaylıındır), “Bağçadan keçmişən” (sözləri Ənvər Əlibəylinindir) və digər mahnıları tanqo ritmində yazılıb. Tədbirdə bu məqamlardan söz açıldı və uzun illərdir bəstəkarın yaradıcılığının təbliğinə çalışan Çingiz İbrahimovun böyük əməyi qeyd olundu. Milli Məclisin deputatı Hikmət Babaoğlunun bir musiqisevər kimi Elza İbrahimovaya verdiyi dəyər, dilə gətirdiyi məqamlar yadda qaldı.

Tədbirin bədii hissəsində Elza İbrahimovanın mahnıları - müğənni Rövşən Əziz Əməkdar artist Fəridə Hüseynovanın müşayiəti ilə “Gecələr bulaq başı” (sözləri Bəxtiyar Vahabzadəndir), “Təki sən səsə mən” (sözləri Əliəğa Kürçaylıındır), Əməkdar artist Arzu Əliyeva “Sən yadıma düşəndə”, “Daha mənə dəzüm yox” (hər iki mahnının sözləri Dəmir Gədəbəylinindir) və digər əsərləri ifa olundu.

Z.FƏRƏCOVA,
“Azərbaycan”